

Силабус дисципліни “Фармацевтичні аспекти фітотерапії”

1. Загальна інформація	
Назва факультету	Фармацевтичний
Освітня програма	22 Охорона здоров'я, 226 Фармація, другий (магістерський) рівень вищої освіти, денна форма
Назва дисципліни, код	Фармацевтичні аспекти фітотерапії, ВБ 1.31 http://new.meduniv.lviv.ua/
Кафедра	Кафедра фармакогнозії і ботаніки; 79010, Львів, вул. Пекарська 69 тел.: +38 (032) 2768835, kaf_pharmacognosy@meduniv.lviv.ua
Керівник кафедри	Шаповалова Наталія Валентинівна, кандидат фармацевтичних наук, доцент tatamed@ukr.net
Рік навчання	III курс
Семестр	5-6 семестр
Тип дисципліни	вибіркова
Викладачі	Шаповалова Н.В., к.фарм.н., доц., tatamed@ukr.net Рибак О.В., асист. rybak.oksana.ua@gmail.com
Erasmus	Ні
Особа, відповідальна за силабус	Рибак О.В., асист. rybak.oksana.ua@gmail.com

Кількість кредитів ECTS	3 кредити ECTS
Кількість годин	Лекції – 10 годин; лабораторних занять – 20 годин; самостійна робота студентів – 60 годин
Мова навчання	українська
Інформація про консультації	Консультації проводяться відповідальним за дисципліну та викладачами згідно графіків консультацій
Адреса, телефон та регламент роботи клінічної бази, бюро	

2. Коротка анотація до курсу

У сучасній медицині роль фітотерапії як комплементарного методу прогресивно зростає. Це зумовлено, насамперед, незначною токсичністю і біологічною безпечністю для організму більшості рослинних засобів, а також специфічними особливостями їх активності: значною широтою терапевтичного спектра, поступовістю нарощування клініко-фармакологічного ефекту, комплексністю впливу на різні механізми патологічного процесу, відносно нечастими проявами негативних, зокрема, алергічних реакцій навіть в умовах їх тривалого застосування. Ці особливості визначають роль фітотерапії та її засобів у тривалому амбулаторному лікуванні пацієнтів із хронічними захворюваннями, на етапі післястаціонарного відновлювального лікування, а також у санаторно-курортних умовах.

На сьогодні є особливо актуальною підготовка в медичних (фармацевтичних) навчальних закладах фахівців в галузі лікарських рослин і фітотерапії та їх застосування у сучасній медицині і фармації. Вибіркова дисципліна «Фармацевтичні аспекти фітотерапії» надає можливості майбутнім магістрам фармації не тільки засвоїти основні теоретичні аспекти фітотерапії та узагальнити отримані в процесі навчання знання про лікарські рослини і засоби рослинного походження, а й набути практичних навичок з їх використання для профілактики та в комплексному лікуванні на різних етапах захворювання, а також реабілітації хворих.

3. Мета і цілі курсу

Метою викладання вибіркової дисципліни “Фармацевтичні аспекти фітотерапії” є формування у студентів цілісного уявлення про можливості, форми і методи фітотерапії, розуміння її місця і ролі у фармації та комплексному лікуванні і профілактиці різних захворювань.

Основними завданнями вивчення вибіркової дисципліни “Фармацевтичні аспекти фітотерапії” є визначати ключові поняття фітотерапії як навчальної дисципліни; трактувати взаємозв'язок між вмістом біологічно активних речовин лікарських рослин і їх фармакологічною дією; оволодіти методикою виготовлення основних лікарських форм з рослинної сировини і використання фітозасобів; вибирати фітозасоби загальної та специфічної дії залежно від наявних функціональних розладів у хворих різного профілю.

Вибіркова дисципліна “Фармацевтичні аспекти фітотерапії” сприяє набуттю студентами **компетентностей**:

інтегральні:

- здатність розв'язувати типові і складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, здійснення інновацій та характеризується комплексністю;

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- здатність спілкуватися іноземною мовою (переважно англійською) на рівні, що забезпечує ефективну професійну діяльність.
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

спеціальні (фахові, предметні):

- здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації/промислової фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.
- здатність забезпечувати раціональне застосування та консультивання щодо рецептурних і безрецептурних лікарських засобів й інших товарів аптечного асортименту, фармацевтичну опіку під час вибору та реалізації лікарських засобів шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, із врахуванням їх біофармацевтичних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та фізико-хімічних і хімічних особливостей, показань/протипоказань до застосування, керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого.
- здатність організувати та здійснювати контроль якості лікарських засобів відповідно до вимог чинного 13 видання Державної фармакопеї України, методів контролю якості, технологічних інструкцій тощо; проводити стандартизацію лікарських засобів згідно з чинними вимогами; запобігати розповсюдженню неякісних, фальсифікованих та незареєстрованих лікарських засобів.
- здатність організувати та проводити заготівлю лікарської рослинної сировини відповідно до правил Належної практики культивування та збирання вихідної сировини рослинного походження. Здатність прогнозувати та обраховувати шляхи вирішення проблеми збереження та охорони заростей дикорослих лікарських рослин, відповідно до чинного законодавства.

4. Пререквізити курсу

Вибіркова дисципліна “Фармацевтичні аспекти фітотерапії”

а) базується на знаннях, отриманих студентами при вивченні латинської мови, фармацевтичної ботаніки, нормальної та патологічної фізіології людини, фармакогнозії, технології лікарських форм, фармакології;

б) закладає основи вивчення студентами клінічної фармації та фармакотерапії, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати отримані знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Як навчальна дисципліна відіграє роль у розв'язанні таких актуальних проблем, як профілактика і лікування різноманітних захворювань за допомогою фітотерапії, лікарських рослин і рослинних препаратів, створення ефективних лікарських засобів з природної сировини, підвищення якості лікарської рослинної сировини та засобів рослинного походження тощо.

5. Програмні результати навчання		
Список результатів навчання		
Код результату навчання	Зміст результату навчання	Посилання на код матриці компетентностей
<i>Зк-1</i>	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	<i>ПРН01</i>
<i>Зк-2</i>	Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.	<i>ПРН03</i>
<i>Зк-3</i>	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	<i>ПРН04</i>
<i>Зк-4</i>	Здатність спілкуватися іноземною мовою (переважно англійською) на рівні, що забезпечує ефективну професійну діяльність.	<i>ПРН04</i>
<i>Зк-5</i>	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	<i>ПРН06</i>
<i>Зк-9</i>	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології	<i>ПРН07,08</i>
<i>Зн - 1</i>	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	<i>ПРН01,03</i>
<i>Ум-1</i>	Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур	<i>ПРН01,03</i>
<i>Ум-2</i>	Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких мультидисциплінарних контекстах	<i>ПРН06,08</i>
<i>Ум-3</i>	Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	<i>ПРН08</i>
<i>К-1</i>	Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема, до осіб, які навчаються	<i>ПРН01,03</i>
<i>АВ-1</i>	Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів	<i>ПРН01,03</i>
<i>АВ-2</i>	Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів	<i>ПРН07,08,11</i>
<i>АВ-3</i>	Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії	<i>ПРН11,22,25</i>
6. Формат і обсяг курсу		
Формат курсу	денний	
Вид занять	Кількість годин	Кількість груп

лекції		10	1
практичні		20	
семінари		-	
самостійні		60	
7. Тематика та зміст курсу			
Код виду занять	Тема	Зміст навчання	Код результату навчання
Л-1 2 год	«Фармацевтичні аспекти фітотерапії» як навчальна дисципліна, об'єкти вивчення та основні завдання. Основні положення, принципи і завдання сучасної фітотерапії. Сучасні проблеми фітотерапії. Переваги і недоліки фітотерапевтичних засобів. Сучасний стан виробництва рослинних препаратів.	«Фармацевтичні аспекти фітотерапії» як навчальна дисципліна, об'єкти вивчення та основні завдання. Основні положення, принципи і завдання сучасної фітотерапії. Сучасні проблеми фітотерапії. Переваги і недоліки фітотерапевтичних засобів. Фармакотерапевтична класифікація лікарських рослин. Значення та роль курсу в практичній діяльності провізора. Правила складання рецептури зборів та чаїв, методи їх аналізу. Сучасний стан виробництва вітчизняних фітопрепаратів та дієтичних добавок.	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
Л-2 2 год	Основні ресурси фітотерапії. Правила заготівлі, сушіння рослинної сировини. Способи стабілізації ЛРС. Зберігання і контроль якості ЛРС.	Сировинна база ЛР: дикорослі і культивовані лікарські рослини. Охорона дикорослих лікарських рослин. Правила раціональної заготівлі ЛРС різних морфологічних груп. Первинна переробка ЛРС. Способи сушіння, консервації і стабілізації ЛРС. Зберігання і контроль якості ЛРС. Стандартизація ЛРС і фітозасобів, види АНД на ЛРС.	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
Л-3 2 год	Хімічні та фармакологічні аспекти застосування лікарських рослин. Роль біологічно активних речовин у життєдіяльності організму та його оздоровленні.	Біологічна і фармакологічна характеристика лікарських рослин. Речовини первинного та вторинного синтезу. Вуглеводи, полісахариди, вітаміни, органічні кислоти, ефірні олії, гіркоти. Рослинні глікозиди та їх практичне значення. Сапоніни. Серцеві глікозиди. Фенольні сполуки: прості феноли та їх глікозиди, кумарини, хромони, флавоноїди, таніди, антраценпохідні, лігнани, флаволігнани. Алкалоїди, основні їх	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>

		<p>представники та рослинні джерела.</p> <p>Значення мікроелементів у життєдіяльності людини. Патологічні процеси, пов'язані з дефіцитом мікроелементів. Рослини як джерела водорозчинних і жиророзчинних вітамінів та мікроелементів.</p>	
Л-4 2 год	Способи використання фітозасобів. Лікарські форми з рослинної сировини та їх технологія, способи приготування лікарських засобів з сухої і свіжої ЛРС.	<p>Особливості екстрагування біологічно активних речовин з ЛРС. Ступінь подрібнення рослинної сировини. Основні лікарські форми з рослин з рідким дисперсним середовищем (настій, відвар, напар, мацерат, настойка, екстракт, лінімент), з пластично-пружним середовищем (мазі, супозиторії) та тверді (порошки, гранули, таблетки). Правила виготовлення та використання настоек, відварів, чаїв, напарів, лікувальних ванн у стаціонарних, амбулаторно-поліклінічних, санаторно-курортних установах, а також у домашніх умовах. Фітозасоби для інгаляцій, полоскань і зовнішнього застосування.</p> <p>Офіційні та неофіційні лікарські рослини і збори як основні об'єкти фітотерапії. Методи аналізу ЛРС.</p>	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
Л-5 2 год	Основні правила і принципи складання рецептури зборів і чаїв, їх аналіз. Принципи формування фітокомпозицій. Фітозасоби загальної дії. Особливості методів, форм та засобів фітотерапії у нетрадиційній медицині. Народні способи приготування фітотерапевтичних лікарських форм.	<p>Загальні підходи до формування фітокомпозицій. Роль хімічного складу рослин у визначенні структури фітокомпозицій заданої терапевтичної дії.</p> <p>Загальні відомості про рослини з адаптогенною, імуномодулюючою та депуративною дією. Лікарські рослини як джерела вітамінів і мікроелементів. Використання фітозасобів з антиоксидантними властивостями.</p> <p>Особливості фітодієтики при забрудненні навколишнього середовища радіоактивними нуклідами. Рослини, які сприяють виведенню радіонуклідів з організму.</p>	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
П-1 2 год	Отруйні і сильнодіючі рослини у фітотерапії. Діагностика отруйних домішок у фітозасабах. Принципи надання допомоги	Отруйні і сильнодіючі рослини. Відомості про отруйні властивості деяких лікарських рослин. Класифікація рослин за ступенем токсичності. Діагностика отруйних домішок у фітозасабах. Правила запобігання отруєнь лікарськими рослинами. Принципи надання допомоги при отруєннях рослинами. Значення фітотерапії при отруєннях.	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>

	при отруєннях рослинами.		
П-2 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії алергійних захворювань. Лікарські рослини і лікарська рослинна сировина, які впливають на імунітет.	Особливості складання і використання зборів, що використовуються при бронхіальній астмі, алергічному кон'юнктивіті і риносинуситі, ексудативному діатезі, екземі, кропив'янці. Офіційні та неофіційні лікарські рослини, що використовуються для лікування алергійних станів.	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
П-3 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії неврозів і серцево-судинної системи.	Основні принципи фітотерапії. Особливості складання і використання зборів, що використовуються при лікуванні неврозів. Офіційні та неофіційні лікарські рослини, що використовуються для лікування неврозів. Особливості складання і використання зборів, що використовуються при лікуванні захворювань серцево-судинної системи. Основні принципи фітотерапії гіпертонічної хвороби, ішемічної хвороби серця, атеросклерозу, серцевої недостатності, порушень серцевого ритму. Офіційні та неофіційні лікарські рослини, що використовуються для лікування захворювань серцево-судинної системи. Характеристика лікарських рослин ангіопротекторної, кардіопротекторної, регулюючої тонус судин (при артеріальній гіпер- та гіпотензії), гіполіпідемічної, гіпокоагуляційної та сечогінної дії.	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
П-4 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії захворювань органів дихання.	Основні принципи фітотерапії. Особливості складання і використання зборів, що використовуються при лікуванні захворювань органів дихання. Основні групи лікарських рослин за їх терапевтичним впливом на дихальні шляхи: антимікробні, відхаркувальні, потогінні та жарознижувальні, спазмолітичні, гіпосенсибілізувальні та протизапальні. Офіційні та неофіційні лікарські рослини, що використовуються для лікування захворювань органів дихання.	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
П-5 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії захворювань шлунково-кишкового тракту, печінки і жовчних шляхів.	Основні принципи фітотерапії захворювань ШКТ. Особливості складання і використання зборів. Офіційні та неофіційні лікарські рослини, що використовуються для лікування захворювань ШКТ. Лікарські рослини, що збуджують апетит і стимулюють секреторну функцію травного каналу, протизапальні, обволікаючі, проносні,	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>

		<p>антидіарейні, газогінні (кармінативні), глистогінні, спазмолітичні, регенераторні, гіперкоагулювальні (кровоспинні) та такі, що регулюють шлункову гіперсекрецію. Особливості застосування фітотерапії при захворюваннях органів травлення у дітей та осіб похилого віку. Фітозасоби, що використовують при гельмінтозах. Фітотерапія в комплексному лікуванні геморою.</p> <p>Основні принципи фітотерапії захворювань печінки і жовчних шляхів. Особливості складання і використання зборів. Офіційні та неофіційні лікарські рослини, що використовуються для лікування захворювань печінки і жовчних шляхів. Офіційні лікарські засоби рослинного походження, що використовуються для лікування захворювань печінки і жовчних шляхів. Рослинні гепатопротектори.</p>	
П-6 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії захворювань нирок і сечовидільних шляхів.	<p>Основні принципи фітотерапії захворювань нирок і сечовидільних шляхів, простатиту. Особливості складання і використання зборів. Офіційні та неофіційні лікарські рослини, що використовуються для лікування захворювань нирок і сечовидільних шляхів, простатиту. Лікарські рослини протизапальної, сечогінної, спазмолітичної та уролітичної дії. а також для регуляції сольового обміну, їх застосування при захворюваннях нирок і сечовивідних шляхів. Місце фітотерапії в комплексному лікуванні та реабілітації хворих на пієлонефрит, цистит, уретрит, сечокам'яну хворобу.</p>	<i>Зк-1,Зк-2,Зк-3,Зк-4, Зк-5,Зк-6,Зк-7,Зк-8 Зн-1, Ум-1,Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
П-7 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії ендокринних і обмінних захворювань.	<p>Основні принципи фітотерапії цукрового діабету, захворювань щитовидної залози, ожиріння. Особливості складання і використання зборів. Офіційні та неофіційні лікарські рослини, що використовуються для лікування ендокринних і обмінних захворювань. Лікарські рослини гіпоглікемічної, тиреотропної дії, ті, що регулюють менструальний цикл, лактогінні та ті, що знижують апетит. Застосування фітотерапії в комплексному лікуванні цукрового діабету, захворювань щитовидної залози, клімактеричного синдрому, імпотенції, гіпогалакції та ожиріння.</p>	<i>Зк-1,Зк-2,Зк-3,Зк-4, Зк-5,Зк-6,Зк-7,Зк-8 Зн-1, Ум-1,Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
П-8 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії в офтальмології та стоматології.	<p>Основні принципи фітотерапії блефариту, кон'юктивиту, та ін захворювань. Особливості складання і використання зборів. Офіційні та неофіційні лікарські рослини, що використовуються в офтальмології.</p> <p>Основні принципи фітотерапії пародонтозу, гінгівіту, стоматиту.</p>	<i>Зк-1,Зк-2,Зк-3,Зк-4, Зк-5,Зк-6,Зк-7,Зк-8 Зн-1, Ум-1,Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1,</i>

		Особливості складання і використання зборів. Офіційні та неофіційні лікарські рослини, що використовуються в стоматології	<i>AB-2, AB-3</i>
П-9 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії в акушерстві та гінекології.	Особливості використання лікарських рослин в акушерстві і гінекології. Основні принципи фітотерапії гінекологічних захворювань. Особливості складання і використання зборів. Офіційні та неофіційні лікарські рослини, що використовуються в акушерстві і гінекології.	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
П-10 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії в онкології.	Основні принципи фітотерапії в онкології. Особливості складання і використання зборів. Офіційні та неофіційні лікарські рослини, що використовуються в онкології.	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-1 2 год	Поняття про фітотерапію, її значення і місце в сучасній медицині. Історія розвитку, організація та загальні питання фітотерапії. Основні принципи і завдання сучасної фітотерапії.		<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-2 2 год	Основні сировинні ресурси фітотерапії. Правила заготівлі, сушіння рослинної сировини. Способи стабілізації ЛРС. Зберігання і контроль якості ЛРС. Стандартизація ЛРС і фітозасобів, види АНД на ЛРС.		<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-3 2 год	Біологічно активні речовини лікарських рослин. Взаємозв'язок між хімічним складом і фармакологічною дією ЛРС.		<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-4 2 год	Отруйні і сильнодіючі рослини у терапії різних захворювань.		<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-5 2 год	Лікарські форми з рослинної сировини та їх технологія.		<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8</i>

		<i>Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-6 2 год	Способи використання фітозасобів	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-7 2 год	Принципи формування фітокомпозицій. Фітозасоби загальної дії	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-8 2 год	Загальні принципи застосування фітотерапії. Показання та протипоказання до включення фітозасобів у комплексне лікування хворих різного профілю	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-9 2 год	Лікарські рослини і лікарська рослинна сировина, які впливають на імунітет.	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-10 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії алергійних захворювань.	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-11 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії неврозів.	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-12	Фармацевтичні аспекти фітотерапії захворювань серцево-судинної системи.	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4,</i>

2 год		<i>Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-13 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії захворювань кровоносної та лімфатичної систем.	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-14 2 год	Фармацевтичні основи фітотерапії захворювань органів дихання	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-15 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії в оториноларингології.	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-16 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії захворювань шлунково-кишкового тракту.	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-17 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії захворювань печінки і жовчних шляхів.	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-18 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії захворювань нирок і сечовидільних шляхів.	<i>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>

СРС-19 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії ендокринних і обмінних захворювань.	<i>Зк-1,Зк-2,Зк-3,Зк-4, Зк-5,Зк-6,Зк-7,Зк-8 Зн-1, Ум-1,Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-20 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії в офтальмології.	<i>Зк-1,Зк-2,Зк-3,Зк-4, Зк-5,Зк-6,Зк-7,Зк-8 Зн-1, Ум-1,Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-21 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії в стоматології.	<i>Зк-1,Зк-2,Зк-3,Зк-4, Зк-5,Зк-6,Зк-7,Зк-8 Зн-1, Ум-1,Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-22 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії в акушерстві і гінекології.	<i>Зк-1,Зк-2,Зк-3,Зк-4, Зк-5,Зк-6,Зк-7,Зк-8 Зн-1, Ум-1,Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-23 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії в педіатрії.	<i>Зк-1,Зк-2,Зк-3,Зк-4, Зк-5,Зк-6,Зк-7,Зк-8 Зн-1, Ум-1,Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-24 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії в онкології.	<i>Зк-1,Зк-2,Зк-3,Зк-4, Зк-5,Зк-6,Зк-7,Зк-8 Зн-1, Ум-1,Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-25 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії в дерматології і косметології.	<i>Зк-1,Зк-2,Зк-3,Зк-4, Зк-5,Зк-6,Зк-7,Зк-8 Зн-1, Ум-1,Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1,</i>

		<i>AB-2, AB-3</i>
СРС-26 2 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії променевої хвороби. Лікарські рослини для профілактики променевої хвороби	<i>Зк-1,Зк-2,Зк-3,Зк-4, Зк-5,Зк-6,Зк-7,Зк-8 Зн-1, Ум-1,Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-27 3 год	Фармацевтичні аспекти фітотерапії гіпо- і авітамінозів.	<i>Зк-1,Зк-2,Зк-3,Зк-4, Зк-5,Зк-6,Зк-7,Зк-8 Зн-1, Ум-1,Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-28 3 год	Основи дієтотерапії. Фітодієтика, фітогігієна, фітобальнеологія.	<i>Зк-1,Зк-2,Зк-3,Зк-4, Зк-5,Зк-6,Зк-7,Зк-8 Зн-1, Ум-1,Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>
СРС-29 2 год	Основи і принципи ароматерапії	<i>Зк-1,Зк-2,Зк-3,Зк-4, Зк-5,Зк-6,Зк-7,Зк-8 Зн-1, Ум-1,Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</i>

На лекціях використовується мультимедійна презентація;на практичних заняттях – роздаткові навчально-методичні матеріали, лабораторне обладнання, для перевірки засвоєних знань та умінь – тестові завдання, гербарні зразки лікарських рослин, зразки цілої і подрібненої лікарської рослинної сировини, мікропрепарати, хімічні реактиви та методи контролю якості (МКЯ) на види лікарської рослинної та сировини тваринного походження, для самостійної роботи студенти використовують систему навчально-методичних засобів, передбачених програмою з фармакогнозії, а саме: підручники; навчальні та методичні посібники; методичні рекомендації; конспекти лекцій; відповідну наукову і періодичну літературу; пошукова мережа Інтернет.

8. Верифікація результатів навчання			
Поточний контроль			
Код результату навчання	Код виду занять	Спосіб верифікації результатів навчання	Критерії зарахування

<p>Зк-1, Зк-2, Зк-3, Зк-4, Зк-5, Зк-6, Зк-7, Зк-8 Зн-1, Ум-1, Ум-2, Ум-3, К-1, АВ-1, АВ-2, АВ-3</p>	<p>Л-1 – Л-5; П-1 – П-15; СРС-1 – СРС-29</p>	<p>Поточний контроль студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. При оцінюванні поточної діяльності студента застосовуються види об'єктивного контролю теоретичної і практичної підготовки студентів. Поточна навчальна діяльність контролюється на практичних заняттях на початку шляхом тестування (10 тестових завдань різного рівня складності) (контроль теоретичної підготовки) і в кінці - шляхом перевірки правильності виконаних завдань, визначення рівня набутих практичних навичок зі складання прописів зборів, розробки складу, обґрунтування та виготовлення фітотерапевтичних лікарських форм оптимальних при певному захворюванні, встановлення ідентичності ЛРС, засвоєння питань застосування лікарської рослинної сировини і фітозасобів під час усного опитування і зарахування протоколу (контроль практичної підготовки).</p>	<p>Під час оцінювання поточної навчальної діяльності, при засвоєнні кожної теми враховуються усі види робіт, передбачені цією навчальною програмою. Студент отримує оцінку з кожної теми за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («5», «4», «3», «2») з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання:</p> <p><i>Відмінно («5»).</i> Студент правильно відповів на 100-90 % тестів формату А. Правильно, чітко, логічно і повно відповідає на стандартизовані питання поточної теми, включно з питаннями лекційного курсу і самостійної роботи. Тісно пов'язує теорію з практикою і правильно демонструє виконання (знання) практичних навичок. Вільно читає результати аналізів, вирішує ситуаційні задачі підвищеної складності, вміє узагальнювати матеріал, володіє методами хімічного аналізу. Лабораторна робота виконана в повному обсязі і студент вільно і правильно пояснює проведені дослідження та дає їм оцінку.</p> <p><i>Добре («4»).</i> Студент правильно відповів на 70-89 %</p>
---	--	---	---

			<p>тестів формату А, правильно і повністю відповідає на стандартизовані питання поточної теми, лекційного курсу і самостійної роботи. Демонструє виконання (знання) практичних навичок. Правильно використовує теоретичні знання при вирішенні практичних завдань. Вміє вирішувати легкі і середньої складності ситуаційні задачі. Володіє необхідними практичними навиками і прийомами їх виконання в обсязі, що перевищує необхідний мінімум. Лабораторна робота виконана з несуттєвими помилками, але студент правильно пояснює дослідження і дає їм оцінку.</p> <p><i>Задовільно («3»).</i> Студент правильно відповів на 50-69% тестів формату А. Неповно, за допомогою додаткових питань, відповідає на стандартизовані питання поточної теми, лекційного курсу і самостійної роботи. Не може самостійно побудувати чітку, логічну відповідь. Під час відповіді і демонстрації практичних навичок студент робить помилки. Студент вирішує лише найлегші задачі, володіє лише обов'язковим мінімумом</p>
--	--	--	---

			<p>методів дослідження. Лабораторна робота виконана з помилками, студент не може в повному обсязі пояснити проведені дослідження.</p> <p><i>Незадовільно («2»)</i>. Студент відповів на менше, ніж 50 % тестів формату А. Не знає матеріалу поточної теми, не може побудувати логічну відповідь, не відповідає на додаткові запитання, не розуміє змісту матеріалу. Під час відповіді і демонстрації практичних навичок робить значні, грубі помилки. Лабораторна робота не виконана або студент не може пояснити проведені дослідження.</p>
Підсумковий контроль			
Загальна система оцінювання	При вивченні вибіркової дисципліни “Фармацевтичні аспекти фітотерапії” формою підсумкового контролю відповідно до навчального плану є залік .		
Шкали оцінювання	традиційна 4-бальна шкала, багатобальна (200-бальна) шкала, рейтингова шкала ECTS		
Умови допуску до підсумкового контролю	Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність бал не менше 60% від максимальної суми балів з дисципліни (120 балів).		
Вид підсумкового контролю	Методика проведення підсумкового контролю		Критерії зарахування
Залік	<p>Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з вибіркової дисципліни «Лікарські рослини і фітотерапія» виключно на підставі результатів виконання ним усіх видів навчальних робіт, передбачених навчальною програмою. Семестровий залік виставляється за результатами поточного контролю, тобто базується на результатах поточної навчальної діяльності та виражається за двобальною шкалою «зараховано»</p>		<p>Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.</p> <p>Мінімальна кількість балів,</p>

	<p>або «не зараховано». Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність бал не менше 60% від максимальної суми балів з дисципліни (120 балів).</p>	<p>яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 120 балів.</p> <p>Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми.</p> <p>Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:</p> $x = \frac{CA \times 200}{5}$ <p>Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою.</p>
--	---	--

9. Політика курсу

У процесі вивчення вибіркової дисципліни “Фармацевтичні аспекти фітотерапії” застосовуються такі методинавчання студентів:
за джереламизнань: лекція, пояснення, інструктаж; демонстрація, ілюстрація; практична робота, ситуаційні задачі.
за характером логіки пізнання: аналітичний, синтетичний,аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.
за рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.
за основними етапами процесу: формуваннязнань,формуванняумінь та навичок, застосуваннязнань, узагальнення,закріплення, перевірка
за ситемнимпідходом: стимулювання та мотивація, контроль та самоконтроль

10. Література

--

Основна (базова):

1. Андрашко Ю.В. Застосування лікарських рослин у дерматології та косметології / Ю.В.Андрашко, Т.В.Святенко, С.В.Вольбин [та ін.] – Дніпропетровськ, 2010. – 152с.
2. Грига І. В. Фітотерапія: навчальний посібник для студентів вищих медичних та фармацевтичних закладів України IV рівня акредитації / І. В. Грига, В. І. Грига ; Ужгород. нац. ун-т, мед. ф-т. - Ужгород : Ліра, 2008. - 487 с.
3. Велика енциклопедія народної медицини /укладачі І.Алексеев, А.Діброва. – Донецьк: ТОВ «Глорія Трейд», 2011. – 704с.
4. Державна Фармакопея України: в 3 т. / Державне підприємство “Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів”. - 2-е вид. - Харків: Державне підприємство “Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів”, 2014. – Т. 3. – 732 с.
5. Кобзар А.Я. Фармакогнозія в медицині. – К.: Медицина, 2007. – 544 с.
6. Ковальов В.М., Павлій О.І., Ісакова Т.І. Фармакогнозія з основами біохімії рослин / За ред. проф. В.М. Ковальова. – Харків: Прапор, вид-во НФаУ, 2000.-704 с.
7. Лікарські рослини світової флори: енциклопед. довідник / Н.В. Попова, В.І. Литвиненко, А.С. Куцянян. – Харків: Діна плюс, 2016. – 540 с.
8. Лихочвор В.В., Борисюк В.С., Дубковецький С.В., Онищук Д.М. Лікарські рослини. – Львів: «Українські технології», 2003. – 265с.
9. Лікарські засоби рослинного походження у клінічній практиці і народній медицині / Т.П. Гарник, Л.В. Андріюк, В.М. Князевич [та ін.] – Житомир, 2017. – 500с.
10. Лікарські рослини і фітотерапія (фітотерапевтична рецептура): навч.посіб. /Л.В.Бензель, Р.Є.Дармограй, П.В.Олійник, І.Л.Бензель. – К.: ВСВ «Медицина», 2010. – 400 с.
11. Лікарські рослини. Енциклопедичний довідник / За ред А.М.Гродзінського. - Київ: вид. Українська енциклопедія, 1992.
12. Основи фармакогнозії і фітотерапії : навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівня акредитації / Т. П. Гарник [та ін.] ; Київський медичний університет УАНМ та ін. - Житомир : Рута, 2015. - 432 с.
13. Основи фітотерапії і гомеопатії / О.І. Волошин, В.Л.Васюк, Н.М. Малкович, Б.П.Сенюк. – Вижниця: Черемош, 2011. – 628с.
14. Практикум з ідентифікації лікарської рослинної сировини / В.М. Ковальов, С.М. Марчишин, О.П. Хворост, Т.І. Ісакова, А.М. Ковальова та ін.; за ред. В.М. Ковальова, С.М. Марчишин ; Нац. фармац. ун-т, Терноп. держ. мед. ун-т ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України. - Тернопіль : Укрмедкн., 2014. - 263 с.
15. Серeda П.І., Максютіна Н.П., Давтян Л.Л. Фармакогнозія. Лікарська рослинна сировина та фітозасоби /За загальною редакцією професора П.І.Середи. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. – 352 с.
16. Солодовниченко Н.М., Журавльов М.С., Ковальов В.М. Лікарська рослинна сировина та фітопрепарати: Навч.посіб.з фармакогнозії з основами біохімії лікар.рослин для студ.вищих фарм.навч.закладів III-IV рівнів акред. (2-е вид.) – Х.: Вид-во НФаУ; МТК-книга, 2003. – 408 с.
17. Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С. В. Гарна, І. М. Владимірова, Н. Б. Бурд [та ін./]. – Харків : Друкарня Мадрид, 2016. – 580 с.
18. Фармацевтичні аспекти фітотерапії: методичні рекомендації до семінарських занять з вибіркової дисципліни для студентів III курсу фармацевтичного факультету другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» / О.В. Рибак, Н.В. Шаповалова. – Львів, 2021. – 88 с.

19. Фітотерапія в кардіології: навч. посібник / Ю. І. Корнієвський, О. В. Крайдашенко, М. П. Красько, Н. Ю. Богуславська, В. Г. Корнієвська. - Запоріжжя: Вид-во ЗДМУ, 2017. – 470 с.
20. Фітотерапія в онкології: навчальний посібник [для використання студентами 5-6 курсів, лікарями-інтернами вищих медичних навчальних закладів III-IV рівня акредитації та викладачами, бакалаврами, лікарями....] / Ю. І. Корнієвський [та ін.]. - Запоріжжя : Карат, 2016. - 418 с.
21. Чекман І.С. Клінічна фітотерапія. – К.: Видавництво А.С.К., 2003. – 552 с.
22. Barnes J., L. A. Anderson, J. D. Phillipson. Herbal Medicines. 3rd edn. - London, Chicago: Pharmaceutical Press, 2007. – 710 p.
23. Braun L., M. Cohen. Herbs and Natural Supplements. An Evidence-Based Guide. 2nd edn.- Australia: Churchill Livingstone, Elsevier, 2007. – 1597 p.
24. Gruenwald J., Th. Brendler, Ch. Jaenicke (sc. eds.). PDR for Herbal Medicines. - Montvale, NJ: Medical Economics Company, 2000. – 858 p.
25. Kaufman P. B., L. J. Cseke, S. Warber, *et al.* Natural Products from Plants. - Boca Raton, New York, London, Tokyo: CRC Press, 1999. – 309 p.
26. Max Wichtl Herbal drugs and Phytopharmaceuticals, 3-rd ed. – medpharm, Scientific Publishers Stuttgart, 2004. – 704 p.
27. Penelope Ody Wielki zielnik medyczny. – Bielsko-Biała: Wydawnictwo “DEBIT”, 1993. – 192 s.
28. Wichtl M. (ed.). Herbal Drugs and Phytopharmaceuticals: A Handbook for Practice on a Scientific Basis. 3rd ed. – Stuttgart: Medpharm GmbH Scientific Publishers, 2004. – 704 p.

Допоміжна:

1. Гулько Р.М. Словник лікарських рослин світової медицини. – Львів: Ліга-Прес, 2005. – 506 с.
2. Ластухін Ю.О. Хімія природних органічних сполук: Навч. посібник. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2005. – 560с.
3. Мінарченко В.М., Тимченко І.А. Атлас лікарських рослин України (хронологія, ресурси та охорона). – К.:Фітосоціоцентр, 2002. – 172с.
4. Рослини дарують здоров'я: Фітотерапевтичний енциклопедичний довідник /Д.А.Орач, О.Д.Орач; За ред. К.В.Форманчука. – Львів: Аверс, 2007. – 568 с.
5. Фармацевтична енциклопедія / Голова ред. ради В.П.Черних. – К.: “МОРІОН”, 2005. – 848 с.

Інформаційні ресурси

1. Державний реєстр лікарських засобів України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.drlz.com.ua/>
2. Компендіум лікарські препарати 2022 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://compendium.com.ua/uk/>
- 3.

11. Обладнання, матеріально-технічне і програмне забезпечення дисципліни/ курсу

Комп'ютер та мультимедійний проектор; навчальний контент дисципліни “Фармацевтичні аспекти фітотерапії” включає: конспект або мультимедійний виклад лекцій, календарно-тематичні плани лекцій, семінарських занять, самостійної роботи, питання, задачі, переліки, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів тощо; навчальну програму, підручники, атласи,

навчальні та навчально-наочні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації, збірники тестів, відеоматеріали, електронні ресурси, презентації лекцій, наочні матеріали (таблиці, навчальні фотоматеріали, демонстративні гербарії лікарських рослин, зразки ЛРС, ЛЗ рослинного походження, настінні стенди), кафедральна бібліотека основної, додаткової та довідкової літератури, білети для поточного контролю.

Для покращення навчально-методичного забезпечення дисципліни “Фармацевтичні аспекти фітотерапії” використовуються у навчальному процесі як навчальні матеріали до занять навчально-методичні посібники, навчальні посібники, методичні рекомендації підготовлені викладачами кафедри.

12. Додаткова інформація

Укладач силабуса Рибак Оксана Володимирівна, асистент

(Підпис)

Завідувач кафедри Шаповалова Наталія Валентинівна, кандидат фармацевтичних наук, доцент

(Підпис)